

BİY 499

ADLI ENTOMOLOJİ

PROF.DR.AYLA TÜZÜN
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
FEN FAKÜLTESİ
BİYOLOJİ

ADLİ ENTOMOLOJİ

Şüpheli kriminal olayların aydınlatılmasında böceklerin ve diğer arthropod türlerinin delil olarak kullanıldığı bilim dalına **Adli Entomoloji (Forensic Entomology)** veya **Medikokriminal Entomoloji** denir. Tıp, Patoloji, Entomoloji gibi pek çok bilim dalını içine alabilen çok geniş bir biyolojik kavramdır.

ADLİ ENTOMOLOJİNİN ÖNEMİ

Adli entomoloji **maktülün;**

- Gece mi yoksa gündüz mü öldürüldüğü
- Tecavüze uğrayıp uğramadığı
- Kafasının ne zaman kesildiği
- Bir yerden başka bir yere taşınıp taşınmadığı
- Suda ne kadar kaldığı

Ölmeden önce alkol ya da uyuşturucu kullanıp kullanmadığı gibi sorular yanıt veren ve bu açıdan adalet sistemine katkı sağlayan önemli bir bilim dalıdır.

Adli entomolojide özellikle artropod larvalarının kullanılması, toplanmalarının kolay olması , dokulara göre daha az kontamine oldukları için laboratuvar koşullarında saklanabilmesi ve teşhislerinin kolay olmasıdır.

ADLİ ENTOMOLOJİNİN “TARİHÇESİ”

Adli entomoloji ile ilgili bilinen **ilk döküman** 13. yy da (1235) Çinli avukat ve ölüm araştırmacısı olan **Sung Tzu'nun yaptığı bir cinayet araştırmasıdır.**

15.yy ve 16. yy'da dökümanlarda “**Ölüm Dansı** ve “**Tumba'nın İskeleti**” diye adlandırılan resimlerde cesetler üzerindeki larvalar abartılarak resmedilmiştir. Tüm iskelet hatta iç organları bile çok sayıda larvayla kaplıdır.

1831'de Fransız hekim **Orfila** larvaların cesetlerin dekompozisyonunda önemli rol oynadığını söylemiştir.

1850'de **Bergeret** böceklerin ceset üzerindeki üremelerini gözleyerek ölüm zamanını tahmin etmeye çalışmıştır.

Megnin, ceset üzerinde yaşayan böcekleri ve diğer Arthropodları sınıflara ayırmış ve cesede hangi sıra ile geldiklerini saptamıştır.

1960-1980 yılları arasında **Marker Leclercg** ile **Pekka Nuorteva**'nın çalışmaları sayesinde ölüm zamanı hakkında önemli bilgiler elde edilmiştir.

1985 yılında **Greenberg**, laboratuvarında böceklerin yetiştirilmesi ve gelişme süreleri ile ilgili önemli bilgileri araştırarak bu konu ile önemli olgular yayınlamıştır.

1986 yılında **Smith** tarafından “**A Manual Of Forensic Entomology**” adında **ilk ders kitabı** yayınlanmıştır.

Yeryüzünde 250 milyon yılı aşkın bir süreden beri var olan böcekler (Hexapoda=Insecta) açık denizler ve kutuplara ait bazı yerler hariç her yerde bulunur.

Böceklerin yeryüzünde bu kadar çok bol ve yaygın olarak bulunmasına etki eden pek çok faktör vardır:

- **Uçma yeteneği**
- **Dış iskelet**
- **Küçük vücut**
- **Gelişim evresinde larva**
- **Gelişim evresinde pupa**